

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ in naročnikom „Slovenskega Naroda“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvo-stopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 16 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „Rodoljuba“ ali pa odboru „Slovenskega društva“ v Ljubljani. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

12. števil.

V Ljubljani, dne 16. junija 1894.

IV. leto.

Odprta Dolenjska.

Dan 31. maja je bil vesel dan za našo dolenjsko stran. Začela jej je biti nova žila življenja, ker izročila se jej je železnica, katere je tolikanj zaželela, a je še pred nedavnim časom komaj upala si misliti na njo. Veselje nad tem se je od srca razodevalo po vseh seliščih, mimo katerih je sopihal slavnostni vlak. Vasi so tekmovalle s trgi in mesti, kako bi pokazale svojo radost, svojo zadovoljnost in hvaležnost. Vse, kar se je le premoglo, porabilo se je v ta namen, ganljivo za vsakogar! Visoki vladni in narodni zastopniki, ki so vse videli in slišali, morali so po tem uverjeni biti, da je nujno, dobro delo dovršeno, mogli so se prepričati, da se bode naš zdravi dolenjski rod s krepkimi silami poslužil velike prometne dobrote in da ni slabo naložen dotični denar. Vsega popisati ne moremo. Na sploh naj tu v uvodu omenimo, da je otvoritev in slavnost vodil sekcijski načelnik v trgovskem ministerstvu, ekselenca Wittek. On je bil tu namestnik trgovskega ministra grofa Wurm-

branda, odgovarjal je pri vzprejemih na vse pozdrave, vselej poudarjajoč, da govori v imenu ministra, kako je le-temu žal bilo, da zbok opravi v državnem zboru ni mogel sam otvoriti železnice. Ekselenca Wittek je odzdravljaje čestital prebivalstvu na pridobljeni železnici in izrekal željo, da bi se izpolnili vsi dobri upi, ter zatrjeval, da hoče sporočiti ministru vse pozdrave in zahvale. Odgovarjal je nemški, ker slovenščine ni zmožen, a rad je pristavljaj besede: „Zahvalim lepo.“ Pri nagovorih in pozdravih pa je vladala povsod slovenščina, samo dve nepotrebni izjemi sta bili in to žalibog ravno od duhovniške strani. Občinski predstojniki so pa na celi progi pokazali, da prebiva ob novi železnici stanoviten, svoje narodnosti svest si slovenski rod. Sploh so vsi slavnostni pojavi iz naroda to brez dvojbeno dokazovali. Ljudstva se je k pozdravu obilo zbralo, ali na postajah ali na primernih krajih ob progi, in navdušeno „Živio“ klicalo. Zlasti šolska mladina je bila na kolodvorih povsod v lepem

LISTEK.

Sirota.

Spisal Stanko.

Pri Mrakovih so imeli kaj lepo posestvo. Oče Anton je bil delaven mož, ki je skrbel záse in za svojo družino. Svojemu sinu Valentinu je preskrbel premožno nevesto — Bavršanovo Regino. Dekle je bila pridna, poštena tudi, samó to napako je imela, da Valentina ni marala. A kaj se zmenijo na kmetih za tó; oče njen je dejal, vzela ga boš, pa je. Tudi Valentin se je očetu ustavljal, a povedal mu ni, zakaj. Kjé bi si tudi upal prositi očetovega dovoljenja za zakon z lepo hčerko kajžarja Koréna! Anica ji je bilo ime. Iz mladih let sta se že poznala. Kako rada bi videla, da bi ju Bog za večno združil. Toda Valentinove prošnje so bile zastonj. Oče je določil, in zgoditi se je moralo. Vzela sta se Valentin in Regina, sklenjen je bil nesrečni zakon.

Regina je bila pridna gospodinja. Delala je noč in dan, da bi kaj prihranila svojim otrokom. Bog jih jima je podaril dvoje — Milko in Valentina. Ona je oba jednako ljubila, on jih pa ni nič kaj rad videl. Regini se je časih celo zdelo, da jih sovraži. Zató jih je pa mati tem raje imela. Kakó srečna sta bila, ko sta sedela v materinem naročji. A prišli so hudi časi! Vsled prenapornega dela je Regina zbolela in legla v postelj. Otroka sta ji stregla, kolikor sta mogla, prinesla sta, kar je želela, in molila sta tolikokrat v bližnjem gozdu pri kapelici nebeške device, naj podeli ona materi zdravje. Regini sta se smilila. Hudó ji je delo, da se je Valentin ogibal hiše, da se je mrzlo proti njej obnašal, hudó ji je bilo, ker je vedela, da bo pustila za seboj nepreskrbljene sirote. Bolezen se je hujšala, in ko je spomladno solnce zopet prisijalo, ležala je že Regina v črni zemlji. Izgubljena je bila mati, prava mati — ostale so sirote.

Valentinu se je odvalil težák kamen od srcá. Vedel je, da bo sedaj lahko dosegel tó, kar je že toliko časa želel. In

redu in čedni obleki postavljena. Postaje so bile lepo okrašene; s stolpov in hiš, katere je bilo s proge lahko videti, plapolale so cesarske in narodne zastave. Najugodnejši vtis je vse to napravljalo na visoke uradnike in odlične goste v slavnostnem vlaku.

Z Dunaja so došli k otvoritvi: od trgovskega ministertva poleg sekcijškega načelnika Witteka ministerski svetnik Haberer, nadzornik lokal. železnic Wurmb in drugi; od glavnega ravnateljstva drž. železnic eksclenca dr. Bilinski, dvorni svetniki pl. Bischoff, Wessely, dr. Liharzik in drugi; potem knez Karol Auersperg; državni poslanci: dr. Ferjančič, Kušar, Pfeifer, Povše, prof. Šuklje in baron Šveglj. Iz Ljubljane so bili: od deželne vlade predsednik baron Hein, dvorni svetnik Schemerl, vladna svetnika Dralka in Mahkot, gozdni svetnik Goll itd.; od deželnega zastopstva: glavar Detela, namestnik baron Apfaltrern, odborniki: svetnik Murnik, dr. Papež, Schaffer in dr. Vošnjak, poslanca Kersnik in Svetec; od vojaštva generalmajor Fux in major Müller; od deželnega sodišča predsednik Kočevar s svetnikoma dr. Pauer in G. Schneiditz; mestni župan Peter Grasselli in trgovinske zbornice predsednik Perdan, nadzornik Klemenčič, višja inženjerja Gaspero in Prumbauer ter zastopniki časnikarstva itd. Iz Beljaka je prišel obrtni ravnatelj pl. Skala z več uradniki, iz Novega mesta pa okrož. sodišča predsednik Gerdešič ter sodni svetnik Golja. Slavnostni vlak je imel najmanj voz; hlapec mu je bil z zelenimi in cvetnimi kitami preprežen, s cesarskimi in deželno-narodnimi zastavicami okrašen in spredaj je nosil velikega pozlačenega orla, pod tem pa zelen venec z narodno-trobojnimi trakovi. Odpeljal je veselo slavnostno družbo ob 10 uri 8 minut po že otvorjeni progi.

Vlak je prvič postal na Grosupljem, kjer se pričinja nova proga. Tu je g. župan Košak ponudil gostom ukusen zajutrek. Po četrtturnem postanku začel se je vlak po-

mikati dalje po grosupeljskih senožetih. Solnce je v tem času razpršilo nizke oblake in obečal se je lep dan. Vlak zapusti na desno Blagajev, na levo stari Prapreški grad in po malih urezih pride do postajice Žaline. Malo selo je vse v zastavah. Na postajici je slavalok z napisom: „Slava otvoriteljem dol. železnice“ in množica ljudi, duhovnik in učitelj s šolsko mladino. Dasi ni bilo v sporedu, ustavi se vlak, sekcijški načelnik Wittek izstopi z nekoliko drugimi gospodi ter vzprejme prvi pozdrav gosp. župana Noljana, spremljan od stoterih „Živio“. Mimo nizkih gričev pride na to vlak skozi ureze čez vijadukt, ki je vzgrajen mej Malo in Veliko Loko ter tu nekoliko postoji, da si višji uradniki ogledajo to stavbo. Po urezih, nasipih in dolgem predoru prispel je ob $\frac{3}{4}$ na 10. uro na postajo pod Višnjo goro. Tu ga je pričakovalo prebivalstvo mestno ter iz okolice, duhovščina, učiteljstvo s praznično oblečeno mladino, ženstvo v narodni noši ter nova uniformovana Višnjegorska godba. Z vrhov se oglase topiči, gostje vsi izstopijo. Gosp. P. Gilly ogovori eksclenco Witteka kot mestni župan slovenski in kot c. kr. poštar nemški. Šolarica pokloni gosp. Witteku šopek, a gospica drug šopek gosp. baronu Heinu, ki se zahvali, da ga „veseli videti ženstvo v stari kranjski noši.“ Ko je godba odsvirala cesarsko himno, poslovlili smo se mej neprestanimi „Živio-klici“ od zastav polne Višnje gore, ki se potovalcu prav lepo kaže ravno s postaje. Od tu naprej drži železnica tik velike ceste ob vasi Hudo in staroznani poštni postaji „Federman“ mej samimi travniki in njivami. Tu se tudi svet odpre. V bližini zagledaš stari Zatiški samostan, ki ima še sedaj prijazno lice, v daljavi pa velike hribe proti Žužemberku. Na postaji Zatičina iznenadil nas je mešani zbor pod vodstvom gosp. nadržitelja Kovača. Lepe pevke in krepki kmetski pevci pričakovali so vlak, vsi v bogati, staro-narodni noši. Ta slika je vse razveselila, osobito Dunajsko gospodo, ki si

res — prihodnje poletje imeli so pri Mrakovih gostijo. Prišla je nova gospodinja — Anica. Bila je sicer lepa, a zapravljiva. Kar je preje Regina pridobila, zapravila je nova gospodinja. Valentin je videl, kakó gre vse rakovo pot, a rekel ni ničesar, ker je Anico rad imel. Če ga je kaj vjezilo, znesel se je najraje nad otrokoma. Rekel je celó, da jih bo dal služiti, češ, da jih zastonj ne bo redil. V tej njegovi misli ga je še bolj potnjevala njegova žena. Nerada jih je videla pri hiši, ker niso bili njeni; torej ji je bila prav všeč misel njenega moža, da gresta otroka od hiše — komaj deset let stara. Tinče je šel v sosednjo vas služiti za pastirja. Takó se je mačeha že jednega znebila. Tudi Milko je moralo isto zadeti.

V zimi je bilo. Valentina je gospodinja vedno nadlegovala, da naj preskrbi Milko. Rekla mu je, da bi šla rada k teti v mesto. „No, če rada gre, pa naj gre,“ pristavil je Valentin.

Vesela je bila, da je dosegla svoj zlobni namen. Naročila je Milki, da pojde k teti, kjer se bo marsikaj lepega naučila. Ubogala je sirota, slabotna deklica, kateri se je čudno zdelo, da je nekako tuja pri hiši. Nekdaj ni bilo tako! Tuja žena ne pritiska več Milke na svoja

prsa, tudi ž njo ne moli in ne prekriža je, ko gre v posteljo. — Neki popoldne je vzela Milka košarico s koščekom kruha in se napotila k teti, katero je že časih obiskala. Predno pa se je ločila od domače vasi, šla je po slovo k svoji materi. Tam na pokopališči je počivala. V zimi je bil grob s snegom pokrit, toda po leti je bil okrašen z ravno takimi cveticami, iz kakoršnih je bil spleten venec pri podobi nebeške device v kapelici bližnjega gozda. Težko, da bo sedaj kdo skrbel za materni grob. Zapuščen bo, cvetic ne bo na njem.

„Oh, uboga mati! Kako si bila dobra ti — kako si me ljubila. Rada bi prišla k tebi — o prosi zame!“ — Na mrzli sneg materinega groba je padlo nekaj solzic. Bile so solze vroče otročje ljubezni, vredne blage matere. Zahajajoče solnce je še jedenkrat uprlo svoje žarke na snežene grobove, ko je jemala Milka od svoje matere slovo, potem pa je vtonilo za goré.

Milka je pospešila svoje korake. Pot jo je vedla skozi gozd. Znan ji je bil. Saj je tolikokrat pri gozdni kapelici obstala, tolikokrat jo okrasila z najlepšim cvetjem. Tudi sedaj je obstala in pokleknila. — Cvetice v vencu so se posušile, cvetice na materinem grobu so usahnile,

je nošo zanimanjem ogledala. Tu je slavnostnike pozdravil gosp. župan Gorišek, obdan od Zatiških uradnikov in veljakov ter od vse šolske mladine. Mešani zbor pa je vrlo zapel najprej cesarsko pesen, potem pa Nedvedovo „Nazaj v planinski raj“. Na bližnji postajici Št. Vid se je vlak le ustavil, ker je bilo videti, da želi množica tudi tu pozdraviti. Gosp. Wittek je izstopil, vzprejel pozdrav prvega obč. svetovalca gosp. Kunsteka in šopek od šolarice, zahvalil se ter ogovoril nadalje še gg. duhovnike in učitelje. Železniški tir reže v tem kraji menda najlepši del proge; travniki se menjavajo z njivami, tu krasna planota, tam nadobudno obrasteni holmi! Od Radohove vasi, kjer je slavnostni vlak pričakovalo zopet veliko kmetskega prebivalstva in je pozdrav govoril gosp. župan Zadél, drdral je vlak naprej po Temeniški dolini, sloveči zastran živinoreje in pred kratkim tudi rakov, mimo selišč Stranje, Žubina, Veliki Gaber, Breg, Sv. Lovrenc, dokler nam mični grad gosp. pl. Terbuhovića na holmci z mlaji, cesarskimi in narodnimi zastavami ter streli ni naznanil, da smo dospeli na postajo Velika Loka. Tu je bilo zopet zbranega mnogo mladega in starega. Župan gosp. Klemenčič je ogovoril g. Witteka, kateri je prejel tudi šopek cvetic, imovit posestnik gosp. M. Šlajpah pa je posebe zahvalo izrekel baronu Šveglju ter mu poklonil velik venec z narodno-trobojnimi trakovi in slovenskim napisom. Šopek cvetic je prejel tudi tukaj deželni predsednik baron Hein. Odpeljali smo se potem mimo male gromade „premoga iz Goljeka“ po ravani, na levo ob vaseh Kamen potok, Breza itd., na desno mimo vrhovatega obraščenega sveta, naprej do Trebnjega.

Z nekoliko zamudo prišel je slavnostni vlak proti poludnevi na postajo Trebanjsko. Tu je vrelo! Ne samo iz Trebnjega, ampak tudi iz Mokronoga, Št. Ruperta, Mirne, Dobrnič in okolice sploh so prihitele množice, na čelu jim duhovniki, obč. predstojniki in učitelji. Vojaška godba pozdravi vlak s cesarsko pesnijo, a truma ljudij z urnebesnimi „Živio“-klici. Trebanjski gosp. župan sprego-

vori ekscel. Witteku krepek pozdrav in zahvalo, končujé: „Bog živi in ohrani cesarja!“ Iz krasnega venca deklet v narodni noši — bilo jih je okolo 100 — stopi gospica Jeršetova ter z ogovorom izroči ekscl. Witteku šopek svežih cvetic. V tem hipu se razgrne ves venec in vsak slavnostni gost dobi na prsi pisan šopek. Pa tega ni bilo dovolj. Gostje so morali stopiti še korak naprej k mizi, pri kateri se jim je postreglo s pristno kapljico Trebanjskega dolenjca. In nazadnje je celo tudi hlapon dobil svoj „odpustek“, namreč venec v narodnih bojah in z napisom: „31. maja 1894 Trebnje“. Vse je bilo lepo prirejeno ter pričalo, da so v slavnostnem odboru delovali navdušeni možje. Mimo vrst šolskih otrok, ki so bili opasani z narodnimi in cesarskimi trakovi ter imeli v rokah zastave, potem mimo gasilnega društva, ki je držalo vse v lepem redu, odpeljal se je potem vlak mej gromenjem topičev in „Slava-klici“ naprej proti Ponikvi. Solnce je sijalo na jasnem nebu, visoko Primskovo te je še vedno pozdravljalo, gledal si na hribu cerkev sv. Ane, dokler nisi izginil v predoru pod njo. Prikaže se Biška vas in kmalu na to v lepi dolinici postaja Mirna Peč. Tudi tu je stala šolska mladina na okrašenem kolodvoru v dveh kardelih. Gosp. župnik Udovič je z lepimi, a žalibog nemškimi besedami pozdravil ekscl. Witteka, kateremu je šolarica izročila šopek cvetic. Od tu je vlak oddrdral po takozvani „kačji ridi“ preko gozdov in pašnikov, po umetnih nasipih in urezih. Kmalu smo pozdravili Dolenjcu tako omiljeno Trško goro in v daljavi stare Gorjance. Še nekoliko ovinkov in blizu smo Novega mesta! Čuvajoči ga hrib je črn ljudstva, ki od dalječ maha z rutami pozdrav otvoritvenemu vlaku. Sedaj — okolo 1. ure — se ustavi na kolodvoru pod „mestom“. Gostje zagledajo pred sabo slikovito podobo: v sprednjih vrstah meščanske garde, dolenskega Sokola, gasilnih društev iz raznih krajev, vojaška godba — zadaj pa kita Novomeških dam v narodnih krilih in z belimi pečami na glavi. Vse to pa je bilo obdano od neštete meščan-

a usahnila ni njena ljubezen do nebeške device in do matere. Ona je svoje dete takó lepo pritiskala na prsa, tudi mati njena jo je nekdan v naročji nosila. Kako to, da sedaj ni več tako? — Tuja žena je prišla v hišo, ki ni tako dobra, kakor njena mati! A Marijino obličje je danes tako lepo — ali ni ravno sedaj v njo uprla svojega očesa? — Krilati angeljci so se tako ljubko nasmehovali, kakor da bi vabili Milko v svoje središče. Ali je ne kliče njena mati k sebi? — — Ni bil to njen glas? — „Oh, mati moja!“ — — —

Nastal je mrak. V gozdu je vladal mir, le tu pa tam se je vsul kup snega raz preobložene veje. Bril je mrzel veter. Sicer pa ni motil nikdo nočne nebeške tišine.

izza oblakov je priplula bleda luna ter obsvetila snežne vrhove visokih smerek in obsvetila je tudi s čarobno svojo svitlobo blede obličje klečečega angelja — —

Pri Mrakovih so ustali zgodaj zjutraj. Gospodinja se je napravljala v mesto, kjer je imel biti semenj. Tudi k teti je mislila iti pogledat, kamor je bila poslala

svojo pastorko. Morala je iti skozi gozd, torej tudi mimo kapelice. Nekako čudno ji je bilo danes pri srcu. Nekaj jo je morilo, da sama ni vedela kaj. Molče je hodila, molče prišla do kapelice. A tu je zletela ptica iz neke košarice, stoječe pri vratih, kjer je pobirala drobtinice; ona je vzbudila pozornost gospodinje, da je uprla svoj pogled proti kapelici. Strah pretrese njeno dušo — „Milka“ — zakliče in skoči k njej. A glas njen je ostal brez odgovora, Milka je klečala s sklenjenima rokama mirno, kot preje. — —

Od tega dneva pri Mrakovih ni bilo sreče. Valentin ni imel več one zakonske ljubezni do svoje žene, kot preje; saj je bil prepričan, da je ona morilka njegovega otroka. Skrbel je sicer bolj za mladega Valentina, a pekla ga je vest. In ravno tako njegovo ženo, kateri je vest očitala, da je ona kriva. Ogibala se je ljudij, sram jo je bilo, ogibala se je gozda. Kadar je pa morala iti mimo kapelice, stemnele so se ji oči, na misel ji je prišel — klečeči angelj.

stva, ki je z „Živio“ in „Slava“ dajalo duška izrednemu veselju. Ko je godba odsvirala, pristopil je Novomeški župan gosp. Perko k sekcijškemu načelniku Witteku in izražal v lepih slovenskih besedah zahvalo na dovršenem delu, pozdravljajoč ob enem slavnostne goste. Ekscel. Wittek se je zahvaljeval na odličnem vzprejemu in izražal željo, da bi železnica izpolnila vse nade. V imenu duhovščine je Novomeški prošt gosp. Urh — nemški!! — poklanjal se in prosil blagoslova na cesarsko hišo. Gostje so si nekoliko ogledali krasni prizor, potem pa zopet vstopili v vlak, da so se mej gromovitimi vzkliki popeljali do zadnje postaje — Straže. Tu je z zelenimi vejicami v rokah čakala mladina iz Toplic in Prečine, tu je nadučitelj gosp. Kaliger v imenu občin nagovoril ekscelenco Witteka. Po kratkem postanku se je prepregel hlapon, — cela proga je bila otvorjena!

Povrnivši se na Novomeško postajo, zasedli so gostje pripravljene vozove in odpeljali se po lepi novi cesti v „mesto“. Ob cesti so stali visoki mlaji z zastavami in to do veličastnega slavoloka pri hiši gosp. Skaberneta, kjer je gospoda izstopila iz vozov in vzprejela drugi mestni pozdrav. Vse uniformovane vrste, ne izvzemši narodno oblečenih gospic, bile so tu zopet postavljene. Gospica Pauserjeva pa je v imeni meščanstva pozdravila ekscel. Witteka in mu poklonila krasen šopek cvetic. Stopajoč potem na glavni trg, videli smo, kako praznično se je obleklo tudi celo mesto. Pred mestno hišo se je zvršil še defilé, a potem so se na povabilo deželnega glavarja vsi gostje odpeljali čez most lepo zelene Krke na bližnji Grm.

Na kolodvoru je bil potem skupni obed vseh povabljenecv. Prvo napitnico je izpregovoril baron Schwegel v imenu konsorcija in se (nemški) zahvaljeval vladi, potem (slovenski) deželnemu zboru kranjskemu za podporo pri podjetji, nadalje (nemški) ekscelenci Witteku za izkazane usluge ter stavbinskemu vodstvu za izgotovljenje, in naposled povzdignil čašo v proslavo presvitlega vladarja, rekši (nemški in slovenski): Bog ohrani in poživi Nj. Veličanstvo cesarja! Slava!“ Gromoviti trikratni „Slava“ se je razlegal po dvorani, ko so bili vsi navzočni vstali in je vojaška godba, ki je med obedom svirala, zaigrala

cesarsko pesem. Drugo zdravijco je izrekel deželni glavar gosp. Detela v čast trgovskemu ministru grofu Wurmbrodu in njegovemu navzočnemu namestniku ekscelenci Witteku in pritrnilo se jej je z burnimi „Živio“. Gosp. glavar je pričel in nadaljeval svojo napitnico v lepi, s kiticami priljubljenih narodnih pesni prepleteni slovenski besedi, a končal jo z nemškim jezikom. Napravila je jako prijeten utis in obudila večkrat veselo odobravanje. Tretji je govoril sekcijški načelnik ekscel. Wittek, zahvalil se na napitnicah, ministru in njemu prirejenih, zagotavljal, da je ministru v resnici žal, ker ne more biti deležen lepe slavnosti vsled neodlozivih državnozbornskih dolžnostij; ministru se je videlo potrebno, da bi z osebno navzočnostjo dokazal svojo naklonjenost, in je dolgo upal, da mu bode znabiti venderle možno priti; ker pa to ni šlo, pooblastil je njega, da si ga tudi potreboval uprav sedaj, ko zastopa v državnem zboru predlogo o lokalnih železnicah za l. 1894. Minister — tako je zatrjeval nadalje govornik — želi od srca, da bi nova dolenjska železnica imela vse zaželjene uspehe, da bi služila v povzdigo gospodarskih razmer in nekako osamosvojbo dežele kranjske; želi na dalje, da bi ta železnica ne ostala samo pri sedanjji progi, ampak se podaljšala; namen ima minister, da se vsi načrti lokalnih železnic tudi izvršijo, toda dežele morajo vzeti v bodoče ná-se denarno vprašanje, tako, kakor je storila uprav pri dolenjskih železnicah dežela kranjska, ki je s tem drugim pot pokazala. Govornik napije gospodarskemu razvoju in povzdigi blagostanja dežele ter sreči dolenjskih železnic, in konča slovenski: „Na blagor vojvodine Kranjske!“ Navdušeno se je vzela na znanje tudi ta zdravijca. Kmalu za tem došle so v dvorano Novomeške dame v narodnih nošah, kar je obudilo splošno veselje v družbi. Ob 6. uri pa je bilo treba odpeljati se. Občinstvo je navdušeno pozdravljalo za slovo odhajajoči vlak, dame pa so se z njim peljale do bližnje postaje Mirne Peči. Vračajoči se vlak so na raznih postajah pričakovale množice, da so se z viharnimi „Živio“-klici poslavljale. Po 9. uri zvečer je došel vlak v Ljubljano.

Sklepamo torej to poročilo s srčno željo, da bi nova železnica dolenjski naši domovini privažala dobro, a odvažala slabo!

Politični pregled.

Vsled homatij na Ogerskem se je zasedanje delegacij odložilo do meseca septembra. — Zdaj vlada v naši državni polovici politično primirje. Razen malih preprirov se ne primeri nič posebno važnega. Najbolj značilna dogodba zadnjih dnij je porazumljenje poljskih poslancev z maloruskimi. Malorusom so se obljubile za to, da ne bodo nasprotovali vladi, razne šolske pridobitve. — Največ pozornosti so zadnji čas obujale homatije na Ogerskem. Ogersko ministerstvo je hotelo prisiliti gospodsko zbornico, naj odobri predlogo o takoimenovanem civilnem

zakonu (poročal bi uradnik, ne župnik) in je zahtevalo od cesarja, naj mu pomaga. Cesar pa tega ni hotel storiti in vsled tega je ministerstvo odstopilo. Najprej je cesar naročil hrvatskemu banu, naj sestavi novo vlado, ker se pa temu ni posrečilo to, je bil cesar primoran, znova imenovati prejšnje ministre. Ti mislijo sedaj, da se jim posreči zmagati s civilnim zakonom, a pravega upanja ni za to. — V inozemstvu so tudi do malega povsod kake homatije. Na Italijanskem je ministerstvo odstopilo, ker zbornica neče dovoliti novih davkov, nego

zahteva, naj se vojska zmanjša, česar pa zopet kralj neče. Vrh tega resnega spora se je zopet bati revolucije na otoku Siciliji. Delavci obupavajo tam, siromaštvo je tako, da se ljudje od same trave živé, vlada pa trosi ogromno svoto za vojake. — Na Bolgarskem so bili veliki izgredi. Jeden največjih političnih sleparjev, večletni minister Stambulov, ki je dal na tisoče nedolžnih ljudi

pomoriti in bil zadnja leta pravi vladar Bolgarske, je bil primoran odstopiti. Na njegovo mesto je stopil Stojlov in sestavil ministerstvo poštenih mož. — Mej Rusijo in papežem se je doseglo porazumljenje, vsled katerega je pričakovati, da nastopijo na Ruskem za katoliško cerkev boljše časi. — V raznih južno-ameriških republikah so zopet nastale revolucije.

Dopisi.

Iz Idrije, 10. junija. [Izv. dop.] (Kdo je naš prijatelj?) Zaslupljeni Idrijski rudarji! Tako bi se mogla imenovati ona peščica rudarjev, kateri so bili tako kratkovidni, da so se podpisali na zahvalno adresi, dano g. Povšetju, ki je bila objavljena v „Slovinci“ dne 8. junija t. l. Prašamo vas, kako se je pa potegnil g. Povše za Idrijske delavce, da je bilo vredno poslati mu adresi? To ve vsako dete, da so naši klerikalci hoteli s tem, ko so g. Povšeta naprosili, da je govoril v zbornici, le oškoditi in če mogoče podkopati veliki ugled, kateri je dobil in še zmiraj ima pri Idrijskih rudarjih g. dr. Ferjančič. Stranka nasprotnikov peša v Idriji čedalje bolj, radi tega se pa tudi poslužuje že vseh tistih raznovrstnih sredstev, s katerimi si umirajoče stranke podaljšavajo življenje. Ponudila se je lepa prilika. Vedeli so, da bo g. dr. Ferjančič pri proračunu poljedelskega ministerstva govoril o Idrijskih razmerah. Kaj nam je storiti? so se vpraševali. Usmilil se jih je g. Povše ter v zbornici nekaj površnega o naših razmerah govoril, ni pa navedel nikakih podatkov. Zanimivo je tudi to, ker je svojega predgovornika v zbornici, Rolsberga, preprosil, da sta mesti menjala, in da je na ta način prehitel g. dra. Ferjančiča. A ves trud je zaman! Ugledu g. dra. Ferjančiča ni to nič škodovalo. Tisti, ki so se zahvalili Povšetju, pa prašamo: Zakaj pa niste od vaše strani g. dru. Ferjančiču zahvalne adrese poslali? Ali se ni veliko bolj potegoval za nas kot g. Povše? Potegoval se je za zvišanje dnevne plače, prosil je, da bi se na to gledalo, da bi delavci več ne prišli pod normalno plačo; da bi oni delavci, ki so bili leta 1892. stabilizirani in kateri so že pred več leti kot najemniki pri rudniku delali, dobili žito po znižani ceni tudi za svoje družine, še predno imajo 8 stabilnih let; prosil je dalje, da bi se zopet dajal hišnim posestnikom-rudarjem, katerih je samo v mestu 212, leta 1892. odvzeti stavbinski les, katerega so dobivali po znižani ceni; potegoval se je za povišanje pokojnine rudarjem in njih udovam, katera je itak majhna, da bi kmalo pošteno živeti ne mogli. Pojasnil je tudi stanje rudniških paznikov, kateri so večinoma le v zadnjem razredu, ter prosil za zboljšanje njih gmotnega stanja itd. Vse to je podprl z zanesljivimi natančnimi podatki, ka-

terih pa ni prejel od g. Stegarja, kakor meni „Slovenec“, tudi ne od kakega družega gospoda, temveč prejel jih je naravnost od nas rudarjev, zakaj le nam samim je stvar najbolj znana. Vsa čast in hvala g. dru. Ferjančiču, kateri se je letos že v drugič tako krepko potegnil za nas v državni zbornici. Hvaležni rudarji in pazniki ne bodo nikdar njegovega delovanja pozabili. Naj njihovi nasprotniki še take spletke zoper njega kujejo, nič ne bodo opravili. Dobro vemo, kdo je naš prijatelj! Našega zaupanja do g. dra. Ferjančiča nam ne bodo omajali! Onim delavcem pa, kateri tako mnogoštevilno izstopajo iz nam nasprotnega tabora (iz „kat. del. družbe“), kateri spoznavajo, da niso na pravi poti, kličemo: Le tako naprej! Nekateri Idrijski delavci.

S Sel pri Šumbregu 5. junija. [Izv. dop.] (Poštna zadržava.) Dragi Zagraščanje, zakaj ne poskusite, da bi dobili pošto v svoji vasi? Saj vam je vendar predač hoditi v Žužemperk radi nje! Pošta v Zagradcu bi bila tudi drugim sosednim občinam, kakor občinama Ambrus in Krka, pri rokah. Najbolj pripravna pa bi bila pošta v Zagradcu za nas Seljane, ki nosimo in vozimo v mline, kateri se pri Zagradcu nahajajo. Sedaj imamo pošto v Žužemperku; a tje dol do tukaj ljudje kaj porredkoma hodijo, ker je daleč in vrhu tega še pot zelo slaba. Le gospod župnik pošlje vsak teden koga na pošto in le njemu se imamo zahvaliti, da nam pisma, časniki itd. na pošti ne zastajajo. Vendar pa se primeri komu tukajšnjih prebivalcev, da mu kaka reč predolgo leži na pošti, ker dotičnik nima priložnosti, da bi sam šel penjo. V Zagradcu pa gre od tukaj od vsake hiše skoraj sleherni teden kdo v mlin in bi nam bila radi tega pošta v Zagradcu kakor doma. Toraj: z združenimi močmi se lotimo dela! Tudi ti, dragi „Rodoljub“, bi potem z Zagraške pošte precej v naročnikove roke prišel ter se tako obvaroval, da bi nasprotnikova roka zopet po kaki tvoji številki ne segla ter jo končala, kakor se je že nekaterikrat zgodilo, da si ima do tebe pravico po božji in človeški po stavi le tisti, ki te plača. Zato pa moraš zdaj potrpežljivo čakati na Žužemperški pošti tako dolgo, da praša po tebi tvoj lastnik sam ali pa kdo drugi, kateri te hoče njemu izročiti.

Slovenske in slovanske vesti.

(Slovenski poslanci v državnem zboru.) V zadnjih sejah drž. zbora govorili so o slovenskih zadevah štirje naši poslanci: dr. Gregorec je tirjal, naj se uvede slovenski učni jezik na ljudskih šolah v Guštanju, v Čerovicah in v Kotovčah; dr. Laginja se je potegoval za odpravo časnškega kolka; Klun je predlagal zgradbo železnice iz Tržiča v Kranj; Vošnjak pa zgradbo železnice iz Velenja v Dravograd.

(Mestni zbor Ljubljanski) je v svoji zadnji seji na podlagi znane razsodbe upravnega sodišča, sklenil napraviti po Ljubljanskih mestnih ulicah samo slovenske napise in sicer se ima stvar uravnati vsaj do meseca septembra.

(Občni zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske) je bil v četrtek, dne 14. junija 1894. l. ob 1/2 9. uri dopoludne v dvorani mestne hiše v Ljubljani. Vzpored: 1.) Prvomestnik prične zborovanje. 2.) Poročilo o delovanju glavnega odbora v l. 1893. 3.) Predložitev družbenega računa za leto 1893, in proračuna za leto 1894. (Račun in proračun se dopošljeta gg. družabnikom še ob pravem času, razpoložena sta pa v nadroben pregled v pisarni kmetijske družbe.) 4.) Volitev jednega odbornika v glavni odbor namesto po družbenih pravilih izstopivšega gospoda knezoškofijskega tajnika Josipa Šiške. 5.) Poročilo in predlogi odborovi. 6.) Poročila in predlogi podružnic. 7.) Nasveti in prosti govori posameznih družabnikov. Obširneje poročilo priobčimo prihodnjič.

(Priznanje in zahvalo) je izrekel zastop Vipavske občine v zadnji seji državnemu posl. g. dru. Ferjančiču za njegov govor v prid gospodarskim razmeram Vipavske doline.

(Gorenjski volilci in njih poslanec grof Hohenwart.) Zavedni gorenjski volilci poslali so svojemu poslancu grofu Hohenwartu pošteno zasluženo nezaupnico. Gorenjski župniki in njih pilepki so na to odgovorili z zaupnico, v kateri so se nemškemu grofu posebno zahvaljevali za zasluge, katere si je bojda zanje pridobil tako v narodnem kakor v gospodarskem oziru. V svoji pretkanosti so zaupničarji pozabili navesti te zasluge. Mi jih ne poznamo. Ali pač, jedno poznamo: V jedni zadnjih sej je posl. Klun predlagal, naj se prihodnje leto zgradi železnica iz Kranja v Tržič. Zastopnik tega okraja, grof Hohenwart, je glasoval proti temu predlogu in s tem prouzročil, da ga je državni zbor zavrgel. To torej, da se železnica iz Kranja v Tržič ne bo v prihodnjem letu gradila in morda sploh nikdar, to je torej zasluga grofa Hohenwarta, tako velika zasluga, da bi se mu gorenjski župniki zanjo smeli posebno zahvaliti. A to ni treba, zakaj slučajno se je zgoraj omenjena zaupnica izročila grofu Hohenwartu ravno tisti dan, ko je glasoval zoper železnico Kranj-Tržič. Izročil mu jo je posl. Klun. Ne vemo, ali se je hotel norčevati z grofom Hohenwartom ali zasmehovati Hohenwartove volilce, upamo pa, da bode ta dogodba odprla Gorenjcem oči, da spoznajo, kakega poslanca imajo.

(Strokovna obrtna šola v Ljubljani.) Na c. kr. strokovni obrtni šoli za lesni obrt otvori se s 1. oktobrom letos oddelek za pletenje košaric. Ob jednem namerava napraviti naučna uprava blizu Ljubljane primerne nasade za vzorno vrborejo ter je v ta namen povabila mestno občino, naj ji odstopi primeren svet na pr. v mestnem logu ali na Tivolskem posestvu. Kakor čujemo namerava vlada pozneje uvesti tudi popotni pouk o vrboreji in pletenji košaric. Mesto delovodje za novi oddelek je že razpisano. Ta za razvoj lesnega obrta v naši kronovini toli važni zavod obstoji sedaj iz naslednjih oddelkov: 1.) pohišno in stavbinsko mizarstvo; 2.) strugarstvo; 3.) rezbarstvo, s posebnim oddelkom za figuralno podobarstvo, v kateri stroki bode poučeval akademični kipar g. A. Gangl; 4.) oddelek za pletenje košaric. Prostor, v katerih je sedaj nameščen zavod, so sicer lepi in primerni, postajajo pa vender že pretesni, ker se zavod tako lepo razvija; želeti bi bilo torej, da se vprašanje glede premeščenja obrtnih šol v poslopje stare bolnice ob Dunajski cesti kmalu reši.

(Strašilo za nemškutarje.) Kakor upliva rudeča barva na neko prav koristno žival, tako menda upliva tudi slovensko-narodna ob jednem na Kranjskem deželna zastava na naše nemškutarje. Kar videti je ne morejo. To se je pri otvoritvi dolenske železnice novič pokazalo. Knez Turjaški je zaukazal, da se mora na njegovem posestvu v Višnji gori razobešena trobojnica odstraniti, kar se je tudi zgodilo. S tem je ta gospod dokazal, da je res vreden naslednik tistih „junakov“, od katerih ima ime. — V Novem mestu je stotnik orožniške postaje ugovarjal, ko je hotel posestnik razobesiti narodno trobojnico in pomagala je šele pritožba pri deželni vladi. Tako postopanje se samo obsoja.

(„Sokolov“ izlet v Novo mesto) dne 3. junija t. l. zvršil se je kaj lepo. Istega udeležili sta se tudi pevski društvi „Ljubljana“ in „Slavec“ ter mnogo rodoljubov iz vseh slojev Ljubljanskega prebivalstva. Tudi iz Gorenjske in Notranjske je bilo več izletnikov. Posebni vlak je odpeljal čez 1000 ljudij iz Ljubljane. Ob progi gromeli so topiči v pozdrav izletnikom, na vseh postajah pa je obilo zbrano občinstvo iste navdušeno pozdravljalo. Posebno lepi pozdravi so se vršili v Višnji gori in v Trebnjem. Kaj veličasten je bil vzprejem v Novem mestu. Na kolodvoru bila so zbrana v pozdrav tamošnja narodna društva z godbo na čelu, ob cesti je bila nebrojna množica naroda in grom topičev se je razlegal v pozdrav došlecem. Pred mestom je pozdravil goste v imenu mesta župan Perko in cela vrsta dražestnih Novomeščank v lepi narodni noši vzprejela je srčno pozdravljaše došle Ljubljance. Vse mesto je bilo krasno odičeno z zastavami in zelenjem. Ob sprevedu po mestu so narodne Novomeščanke raz oken obsipale Sokole in druge s cvetkami. Ob 11. uri bila je v frančiškanski cerkvi sv. maša, pri kateri je pelo pevsko društvo „Slavec“. Pri banketu pri Tučku vrstile so se lepe na-

pitnice. Popoludanska ljudska veselica v „Vragovem logu“ bila je velikanska. Prav živahen ples v Narodnem domu zaključil je veselo zabavo v prijaznem Novem mestu. O polu noči je posebni vlak odpeljal izletnike zopet proti Ljubljani. Krasni dan ostane vsakemu udeležencu gotovo v najlepšem spominu

(Zaveza slovenskih pevskih društev.) Ljubljanski pevci so sprožili misel, da bi se vsa slovenska pevska društva zvezala in bi se tako iz središča plodila na vse strani glasbena umetnost, pa tudi vodilo nabiranja narodnih pesnij itd. Ta misel je gotovo vrla. Uspehe jej obetajo že obstoječe podobne zaveze: učiteljskih društev, posojilnic in druge. Na delo torej, rodoljubni možje!

(Shod zaupnih mož) skliče v Celje odbor „Slovenskega društva“. Tako se je sklenilo v odborovi seji, ki je bila v torek dné 5. t. m. v Celji. Zaupni možje bodo ukrenili, kaj naj se stori zastran Celjske gimnazije, oziroma glede silne agitacije, ki so jo uprizorili Nemci, ali bolje rečeno nekateri nacionarno-nemški matadorji.

(Nova železnica) Železniška proga Tržič (Monfalcone) Červinjan s postajami Ronki Fr. B., Pieris-Turriaco, Villa Vincentina in Červinjan se je danes dne 11. junija izročila javnemu prometu. Na vseh imenovanih postajah je promet neomejen.

(Novi posojilnici.) V Ajdovščini pričela je z dnem 1. t. m. poslovati novoustanovljena posojilnica. Obrestovala bode hranilne vloge po 4%, za posojila pa jemlje po 6%. — V Podgradu v Istri se tudi snuje slovenska posojilnica.

(Celjske vzporednice) ne dajo Nemcem mirovati. Z vsemi silami delajo na to, da bi jih preprečili. Zadnjič so sklicali celo v Gradec shod vseh tistih, ki škilijo čez avstrijsko mejo na Prusko, in slovesno ugovarjali, da bi se dalo štajerskim Slovincem to, kar jim grè. Vzlic temu podlemu hujskanju upamo še vedno, da vlada ne umakne svoje obljube.

(Občni zbor pol. društva „Edinost“ v Trstu) se je vršil minulo nedeljo, a ker se niso mogle rešiti vse točke dnevnega reda, ker se je razprava nepričakovano raztegnila, se skliče izreden občen zbor na dan 24. t. m. Predsednikom je bil izvoljen v rednem občnem zboru gosp. Mate Mandić. Odborniki so: gg. Iv. Balanč, A. Bogdanović, M. Cotić, Iv. Goriup, dr. Gustav Gregorin, Dragotin Martelanc, Fr. Podgornik, Josip Turk, Ivan Marija Vatovec. Namestniki: gg. Iv. Marija Bole, Št. Gjivić, M. Hervatin, Ivan Marija Klun, Anton Miklavc, M. Poljšak, A. Sancin-Drejač, A. Trobec, A. Truden. Pregledovalca računov: gg. Iv. Prelog in J. Mikota.

(Gozdarstvo.) Letošnjo spomlad se je oddalo iz c. kr. gozdarskega vrta na Tržaški cesti 4,684.000 drevesc in vrbovih zatičev. Kraška pogozdovalna komisija jih je dobila 2,135.000, razni posestniki in odbor za zagradbo hudournikov v Buzetu 359.600, vsi proti sami

povrnitvi stroškov za izkopavanje in za transport. Popolnoma brezplačno pa se jih je podelilo 36.100 raznim posestnikom.

(Lahonska zmaga nad Hrvati.) Te dni vršile so se volitve v gospodarski svet Pazinske občine, v katerem so zadnjih osem let imeli večino Hrvati. Letos so zmagali Lahoni in sicer s pomočjo tistega znanega viteza Švarca, ki je bil svoj čas okrajni glavar v Postojini in v Novem mestu. V rečenem gospodarskem svetu je sedaj osem Italijanov in štirje Hrvati.

(Sadjerejski tečaj v Gorici) se je pričel minuli teden na tamošnjem poskušališči. Došlo je 7 Slovencev, katerim pa pouk, ki se vrši le v italijanskem jeziku, ne bode dosti koristil, ker večinoma niso večji italijanščine ali pa le malo. Opravičena je torej zahteva, naj se ukrene potrebno, da Slovenci dobé pouk v svojem materinskem jeziku.

(Starčevićev dom v Zagrebu.) Dne 26. t. m. se bode slovesno položil temeljni kamen Starčevićevemu domu, ki bode narodni dom hrvatski. Ta dan se je določil zaradi tega, ker je pred trintridesetimi leti dne 26. t. mes. dr. Ante Starčević v svojem prvem govoru v hrvatskem saboru razvijal načela, ki so podlaga stranki prava.

(Pogozdovanje Krasa.) Na kranjskem delu Krasa je letošnjo spomlad pogozdovalna komisija bila posebno marljiva. Nasadilo se je na novo 141.41 hektarov, zboljšalo pa 110.14 hektarov manj uspehli nasadov. Porabilo se je v to svrhu 2 $\frac{1}{4}$ milijona borovcev, ki so se večinoma dobro prijeli in lepo uspevajo. V mesecu aprilu se je tudi začelo graditi zidovje v skupni dolgoti 8520 metrov, ki bode dogotovljeno do konca tega meseca.

(Italijanska šola pri Sv. Križu.) „Lega nazionale“ je pred kratkim otvorila pri Sv. Križu blizu Nabrežine italijansko ljudsko šolo, namenjeno otrokom ondotnih italijanskih kamnosekov. Ker je teh otrok jako malo, nalovili so Legini zavezniki kar največ mogoče slovenskih otrok za ta zavod in na ta način šolo res napolnili. Kaže se pa, da to njihovo veselje ne bo dolgo trajalo, da slovenske pritožbe niso bile zaman. V sobotni seji Tržaškega občinskega sveta je namreč župan odgovarjajoč na neko interpelacijo, rekel, da je namestništvo zaukazalo odstraniti iz Legine šole pri Sv. Križu tekom treh dnij vse tiste šolarje, ki so prej obiskovali slovensko ljudsko šolo, sicer da se šola zapre. Občinski svet je stvar odkazal šolskemu odseku, da o njej poroča. Kakor se javlja, nameravajo očetje dotičnih otrok, ki se morajo umakniti iz Legine šole v Sv. Križu, uložiti pritožbo proti naredbi namestništva. Če je to resnica, je pač žalosten dokaz, kako daleč je zaslepljenost že dotirala nekatere slovenske okoličane Tržaške, ki se hoté upirati pravici v korist najhujim sovražnikom ne samo slovenske narodnosti, nego tudi Avstrije. Take sprijenosti bi pač ne pričakovali na poštenih slovenskih tleh.

Razne vesti.

(Nova deželna bolnica v Ljubljani.) Te dni gradé se zadnja poslopja in bolniška cerkev, ki bodo do letošnje jeseni pod streho in osnažene. Glavni oddelki bolnice pa se mej tem likajo in dovršujejo. Vsa dela kaj urno napredujejo.

(Pogumen rešitelj.) Dne 7. t. m. popoldne bi bila skoro ponesrečila na Ljubljanskem kolodvoru 43letna Marija Pajer, ki se je bila pripeljala z dolenjskim vlakom. Izstopila je na nasprotni strani in hotela preko tira, ko se je že bližal Dunajski poštni vlak. Mej tem je padla čez tir in bila v smrtni nevarnosti, da je ni rešil žel. delavec Štefan Sokel, potegnivši jo z nevarnostjo svojega življenja s tira.

(Grozna nesreča) se je pripetila te dni v Štanjelu na Krasu. Žena posestnika g. J. Abrama je padla tako nesrečno s češnjevega drevesa na kol, da se je nataknila nanj in težko poškodovala. Nesrečnica bi v nekaterih mesecih postala mati.

(Kresovi na čast sv. Cirilu in Metodu.) Koroški Slovenci bodo tudi letos dné 4. bodočega meseca v predvečer slovanskih blagovestnikov prižigali kresove, kakor so to storili prejšnja leta. Ti kresovi bodo plamteče priče, da Slovenci še šivé in da krepko ugovarjajo drznemu početju nasprotnikov.

(Zadnji goldinarski bankovci) bodo skoro izginili iz prometa. Državna tiskarna na Dunaji je že pred dvema mesecema nehala tiskati nove goldinarske bankovce. Njih število se je torej že izdatno zmanjšalo. Državne glavne blagajnice izplačujejo samo še s srebrnimi goldinarji in s kronami. Od dne 1. julija se bodo tudi uradniške plače v manjših zneskih izplačevale samo v srebru. Treba bode torej omisliti si večje možničke.

(Vodovod v Ribnici) so slovesno otvorili minuli teden. Slavnost pri kateri je sodelovala vojaška godba c. in kr. pešpolka št. 27, bila je prav lepa.

(Novo sodnijsko poslopje) so slovesno otvorili v Žužemperku te dni.

(Rokovnjači.) Dne 30. maja pričela se je pred porotnim sodiščem v Ljubljani obravnava proti 51letnemu Antonu Prelovšku iz Trzina, 68letnemu Janezu Abetu iz Trzina, 59letnemu Antonu Jenkotu iz Radomelj in 36letnemu Francu Alešu iz Sela. Obravnava je trajala 4 dni. Vsi obtoženci so bili že večkrat kaznovani. Prvi trije so sedeli tudi sedaj v kazenskem zaporu, prvi v Mariboru, druga dva na Ljubljanskem gradu. Obtožnica obsezajoča 71 strani, opira se na izpovedbe decembra meseca leta 1893. umrlega Franca Kebra v Mengišu in na izjave na Ljubljanskem gradu leta 1885. kot jetnika umrlega Franceta Čebula, ki je bil zaprt poleg zatoženega Antona Prelovškega. Obtožnica dolži zatožence, da so skupno ali posamezno po dva skupaj doprinesli 13 raznih tatvin, mej temi, da so okrali leta 1879. Škofjeloškega okrajnega sodnika dr. Krausa in Prelovškega obtožnica še posebej dolži, de je sodniku tem povodom prizadjal smrtno rano, vsled katere je ta tudi umrl. Vsi obtoženci razun Aleša taje vse. Zasišla se je cela vrsta raznih prič, mej temi tudi več kaznjencev iz Ljubljanskega grada. Porotnikom se je stavilo 53 vprašanj. Rezultat obravnave je bil ta, da so porotniki na vsa vprašanja glede tatvin pritrdili, obdolžitev, da je Prelovšek smrtno rano prizadjal sodniku dr. Krausu, pa so porotniki s petimi proti sedmim glasovom zanikali. Obtožba je v tem oziru propala dasi samo z jednim glasom. Na podlagi tega obsodilo je sodišče Prelovška na 10 let

težke ječe, Jenkota na 8 let težke ječe, Abeta na 10 let težke ječe in Aleša na 3 leta težke ječe. — Dne 5. junija obsojen je bil Jože Bizjak kot tat iz navade na 5 let težke ječe. — Istega dne obsojeni so bili zaradi uboja 22letni Franc Kocjan iz Pleš na tri leta 19letni Jakob Janc iz Pleš na tri, Janez Gale iz Dul na štiri in 21letni France Šinkovec iz Pleš na tri leta. Napadli so v noči 14. marca t. l. četvorico fantov iz Škofelje in izmej teh dva lahko poškodovali, Franca Finca pa tako ranili, da je 18. marca umrl.

(Parna pralnica za perilo v Trstu.) Po izgledu jednacij zavodov v velicih mestih, nameravajo nekateri podjetniki v Trstu ustanoviti parno pralnico. Ta zavod bode delal hudo konkurencu slovenskim okoličanskim pericam, ki dozday oskrbujejo večinoma perilo za Tržaško prebivalstvo. Nova pralnica začne poslovati že sredi bodočega meseca.

(Orožne vaje brambovcev) na Kranjskem se bodo letos vršile od dne 25. avgusta do 8. septembra v ribniškem sodnem okraji. Teh vaj se bodo udeležili brambovski polki štev. 3, 4 in 5.

(Vremenska nezgoda na Dunaji) Minoli četrtek zjutraj je na Dunaji razsajala strahovita nevihta. Okolu 7. ure utrgal se je oblak in usula se je toča, tako gosta, da je hipoma nastala neprodorna tema. Vihar je tulil grozovito in vse prebivalstvo je vztrepetalo strahu. Nevihta je trajala četrte ure. Toča, debela kakor golobja jajca, padala je s tako močjo, da je pobila debele šipe in prebila celo lesene zastore. Dunaj je bil podoben bombardiranemu mestu. Po ulicah je ležala toča nad čevlji, ponekod skoro po meter visoko, zaprla kanale in prouzročila poplave v pritličnih stanovanjih in skladiščih, vsled česar je nastala velikanska škoda, ker je pokvarjenega mnogo blaga. Ni je hiše na Dunaji, da bi ne bilo nekaj šip pobitih, a toča je padala tudi v stanovanja in pokvarila mnogo pohištva. Iz kletij in nizko ležečih stanovanj so morali vodo črpati, kajti ponekod je stala po tri čevlje visoko. Pri cesarskem dvorcu je pobila toča 600 šip, zlasti mnogo pri stanovanju cesarja, cesarice in nadvojvodinje Štefanije. Pri nadvojvodi Albrehtu je toča pobila vse šipe. Vrta in parki so strahovito opustošeni, vihar je močna drevesa polomil ali s koreninami vred izruval. Konji so se splašili in povozili več oseb. Nebroj ljudij je bilo lahko ranjenih, nekateri tudi težko, tri osebe pa so bile ubite. V Praterju sta zlomljeni drevesi ubili dva moža, v mestu pa toča nekega na svojem vozu sedečega fijakarja. Nekateri otroci so utonili. Ljudje so bežali na vse strani. Grozoviti prizori so se primerili v Simmeringu. Topničarji so prišli na vajo. Komaj je začel vihar, splašili so se konji. Vojaki so popadali s svojih sedežev, deset je bilo ranjenih, dva tako, da ni upati, da okrevata. Povoženih je bilo tudi več drugih oseb. Konji so bili tako besni, da so ogrizli nekatere pogumne osebe, ki so jih hotele ustaviti. Mej častniki in vojaki, ki so bili na vežbališči, ga ni ne jednega, da bi ne bil kolikor toliko poškodovan. Tudi konje je toča ranila, jednega pa ubila. Jednaki prizori so se tudi drugod primerili, četudi ne tako grozni. Tudi v okolici Dunajski je vihar prouzročil silno škodo, a toča se je usula tudi v raznih drugih krajih.

(Hrib se je udrl.) Na leri datarragonski železnici se je v selu Esplugo udrl del hriba in pri tem 14 ljudij zgubilo življenje, več jih je pa bilo nevarno poškodovanih.

Poučne stvari.

Ravnanje z bodečim grozdjčcem po trgatvi.

Ni bolj hvaležnega jagodnega sadja, nego je bodeče grozdjčce (agras), kajti redko je leto, da ni drevesce polno. Kolikor bolj pa oskrbuješ rastlino, tem lepši in okusnejši rodi sad, zlasti ako mu poleti dobro strežeš. Ob tem času mu odstrani vse poganjke iz korenin in prilivaj mu ob prehudi suši. Okoli drevesca naspri poleti drobnega gnoja, kateri varuje zemljo, da se premočno ne usuši, ter stori, da drevesce prihodnje leto zopet dobro rodi.

Orehovega drevja ne obrezuj

nikdar po zimi, dokler se je bati hudega mraza, ampak šele tedaj, kadar postaja toplejše, torej na spomlad. Obrežeš pa ga lahko tudi jeseni, n. pr. meseca septembra, a vsakakor toliko zgodaj, da se morejo rane še nekoliko zaceliti.

Kako je ravnati z vimenom?

Vime in sesci naj se pred molžo očistijo, najprej suhi, potem pa z mokro cunjjo in naposled zopet posuše. Če bi se vime pustilo mokro, začela bi pokati koža.

Izvrstna prst za gnojne in gorke grede

je tista, katere nabereš po travnikih in pašnikih po krtinah. Naberij jo pa jeseni, deni jo na kup ter jo večkrat premeči. Ako je zelo mastna, moraš jo seveda s peskom pomešati. Tudi cveticam v cvetličnik se kaj dobro prilega.

Plesnivo vino.

Plesnivost vina je laže preprečiti nego odpraviti, kajti gledati je le na snažno in zdravo posodo, pa vino ne bo nikdar plesnivo. Če pa dobi vino nekoliko okusa po plesnobi, izgubi ga s časom, ako se precej pretoči v zdravo in nekoliko zažveplano posodo. Zelo se pa takemu vinu pomaga, če ga denemo na sveže tropine, da vnovič kipi. — Če je pa plesnivost že zelo močna, težko jo je popolnoma odpraviti iz vina, saj ostane še kis in žganju, ki se naredita iz takega vina. Plesnobo izpravljajo iz vina tudi z mešanjem z olivnim oljem ali z zdrobljenim ogljem, kar pa oboje malo pomaga.

Strniščna detelja.

Lepo strniščno deteljo jeseni ali pokosimo ali pa jo popasemo. Le puščati je ni treba, da bi nam čez zimo pod snegom segnila. Ali naj deteljo pokosimo ali popasemo, razvidimo iz deteljne rasti in iz kakovosti zemlje. Skoraj se bolj priporoča, da jo popasemo. Pri tem nam je seveda gledati na to, da ne pasemo po njej do zime, ker bi bilo deteljišče sicer preveč golo in bi mladi detelji utegnili škodovati mraz. Le na rahli zemlji kaže deteljo pokositi, ker bi je sicer pasoč se živina preveč izrovala. Koder strniščna detelja slabo uspeva, je prav, če jo jeseni pognojimo.

Listnica uredništva.

Gg J. K. v Čatežu pri Trebnjem in J. J. v Cerkljah: Dopisa sta nam za to številko došla prepozno, odložili smo ju za

prihodnjo. — G. Ivan Kosi, učitelj v Središču: Vaša sveta jeza, da smo iz Vaše „Zabavne knjižnice“ ponatisnili in to z Vašim podpisom, spis o petroleju, se nam zdi povsem nepotrebna. Za Vas je to le častno. Imenovali pa Vaše knjižnice zategadelj nismo, ker smo se držali Vašega vzgleda, ker tudi Vi v svoji knjižnici ne poveste, kje ste izstrigli posamne spise, nego ste pobrali, kjer ste kaj dobili. Vsi v Vaši knjižnici navedeni in nenavedeni pisatelji Vam gotovo niso dovolili, da smete z njihovimi spisi — spekulirati.

Loterijske srečke.

Linc, dné 9. junija: 21, 86, 36, 55, 33.
Trst, dné 2. junija: 10, 12, 52, 82, 6.

Tržne cene v Ljubljani

dne 16. junija t. l.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	7	30	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež, „	5	50	Surovo maslo, „	—	72
Ječmen, „	5	50	Jajce, jedno „	—	02
Oves, „	6	50	Mleko, liter „	—	10
Ajda, „	7	—	Goveje meso, kgr.	—	64
Proso, „	5	—	Telečje „	—	60
Koruza, „	5	50	Svinjsko „	—	68
Krompir, „	1	80	Koštrunovo „	—	38
Leča, „	11	—	Pišanec „	—	40
Grah, „	12	—	Golob „	—	18
Fižol, „	8	—	Seno, 100 kilo „	—	205
Maslo, kgr.	96	—	Slama, „	—	136
Mast, „	68	—	Drva, trda, 4 metr.	—	630
Špeh frišen „	58	—	„ mehka, 4 „	—	480

Dobiva se najceneje v podpisani lekarni ako se naroča
po pošti.

Ubald pl. Trnkóczy
lekar zraven rotovža
v Ljubljani

priporoča:

Za želodec:
Marijneljske kapljice za želodec. — Steklenica 20 kr., 6 steklenic 1 gld. 3 tuct. 4 gld. 80 kr.

Odvajalne ali čistilne kroglice čistijo želodec pri zabasanji, skaženem želodcu. — Škatulja 21 kr., jeden zavojček s 6 škatuljami velja 1 gld. 5 kr.

Za prsa:

Planinski zeliščni ali prsni sirop za odraslene in otroke; raztvorja sliz in lajša bolečine, n. pr. pri kašlju. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 gld. 50 kr.

Za trganje:

Protinski cvet (Gichtgeist) lajša in preganja bolečine v križu, nogah in rokah. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 gld. 25 kr.

Vsa ta naštetá in vsa druga zdravilna sredstva se dobivajo v

lekarni

Ubalda pl. Trnkóczy-ja
v Ljubljani zraven rotovža

in se vsak dan s prvo pošto razpošiljajo. (14—3)

V vsakej fari in krajni občini postavlja se razumna spoštovana in denarno zanesljiva oseba kot

zaupni mož

z dobrim postranskim zaslužkom. — Pismeno naj se pozveduje pod „201.191“, Gradec, poste restante. (5-9)

VSI STROJI ZA POLJEDELSTVO!

po najnižjih cenah pod najugodnejšimi pogoji pošilja pod jamstvom in na poskušnjo.

IG. HELLER, DUNAJ

54 Praterstrasse Nr. 49.

Bogate ilustrirani 102 strani obsevali ceniki v slovenskem in nemškem jeziku na zahtevanje takoj zastoj. Prepredajati se bliže.

(13-8)

Peregrin Kajzelj

Stari trg št. 13 (3-10)

priporočam slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini svojo bogato zalogo

lestencev, oljnatih podob, zrcal,

kakor tudi vse v njegovo stroko spadajoče predmete na pr. stekleno, porcelanasto belo in rujavo prsteno blago, raznovrstne svetilnice viseče in stoječe,

Hermanove bliskovne svetilnice in prave kroglaste cilindre „Patent Marian“, katere imam samo jaz v zalogi za Kranjsko.

Prezmemam tudi vsa steklarska dela pri stavbah ter jamčim za solidno in točno postrežbo.

Neobhodno potrebna za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-ova sladna kava

z ukusom bobove kave.

Ta kava ima zase nedoseženo prednost, da se zamore odreči kvarnemu uživanju nemešane ali z surogati mešane bobove kave in da je moč prirediti mnogo **sladnejšo**, poleg tega **zdravejšo** in **tečnejšo** kavo. — **Neprekošana kot primesek k navadni bobovi kavi.** (38-15)

Priporoča se zlasti za gospé otroke in bolnike.

Osobito se je čuvati slabih posnemovanj.

Dobiva se povsod

1/2 kile po 25 kr.

Seb. Kneipp

V najem se da ali pa tudi prodaja pod prav ugodnimi pogoji

posestvo

z vsemi poslopji, v prijaznem kraju na Dolenjskem, 1/4 ure oddaljenem od večjega trga. Vinogradi in polje je vse obdelano in obsejano. — Nastav povse upravnništvo „Rodoljub“. (15)

Vizitnice

in

kuverte s firmo

priporoča

Narodna Tiskarna v Ljubljani.

Odlikovan v Trstu 1882. Srebrna svetinja.

Tovarna peči in glinastih izdelkov

Avgust Drelse

Ljubljana (Kranjsko).

Vsakovrstne peči po najnovejši konstrukciji, bele in barvane od najboljšega blaga, elegantne in cene.

Cevi za dimnike natik z vetrovim ravnalcem. (2-11)

Okraski pri stavbah, nakit pri cerkvenih stropih in okrajkih, neprežigljiva opeka in vse v glinarsko obrt spadajoče stvari.